

LMD, MBD, ADD, ADHD

Hyperkinetické poruchy chování

Terminologie-vývoj názvu

- **Dříve** MBD Minimal Brain Dysfunction
LMD Lehká mozková dysfunkce

MODEL ZTRÁTY POZORNOSTI

- **1972** Teorie deficitu Douglasová

ADD Attention Deficit Disorder
porucha pozornosti

ADHD Attention Deficit Hyperactivity Disorders
porucha pozornosti s hyperaktivitou (90.léta)

Klasifikační struktura — EU (UK)

2 skupiny

1. Problémy se objevily v **časně fázi života**
v anamnéze bývají komplikace při porodu
 - neohrabanost, opoždění v motorice, rozum.oblasti, vývoji řeči
2. Problémy až v **pozdějším období**
 - školní výkon, přidružují se potíže v učení

Klasifikační struktura — USA DSM IV

4 skupiny

1. Problém souvisí především se školou

- p.se objevují na počátku školní docházky
- nedokáže řešit úkoly, nevydrží sedět, ruší, často spojeno s VPU

2. Problém v rodině

- p. se projevují převážně doma, ve škole méně
- vzdorovité chování, neposlušnost, destruktivní chování, konflikty se sourozenci
- v rodině bývá konflikt
- s jinými příbuznými se většinou chovají dobře

Klasifikační struktura — USA DSM IV/2

3. Opoziční chování

- Častěji u dětí s hyperaktivitou
- Převládají poruchy chování

4. Pervazivní hyperaktivita

- Problémy doma i ve škole
- začátky problémů v časném věku
- nedostatečná pozornost, nadměrná aktivita

4. Pervazivní hyperaktivita

3 podskupiny

1. Organický typ – obtížný porod
 - Vývojově opožděné, neohrabané
 - Někdy spojeno se

4 hlavní deficity (podle Douglasové)

1. Ztráta pozornosti

– v oblasti vynaložení, organizace a udržení pozornosti a úsilí; v třídění informací

2. Útlum

- v oblasti **spontánní odpovědi** organismu;

3. Útlum

- v oblasti **pohotovosti** k plnění požadavků situace

4. **Okamžitá odměna** - neobvykle silné očekávání

Kategorizace ADHD - hledisko hyperaktivity Barkley (1998)

- ADD+H
- ADD-H

Měřítkem pro dělení je přítomnost hyperaktivity a
impulsivity

ADD – H projevy

Snadná **rozptýlenost na podněty**;

Problémy s **nasloucháním a s plněním pokynů**;

Potíže se **zaměřením a udržením pozornost**;

Potíže se **soustředěním na úkol a dokončením**

Nevyrovnaný výkon v práci ve škole

Vypínání pozornosti, což může vypadat jako zasněnost

Nepořádnost – pracovní místo

Nedostatečné **studijní dovednosti**, často specifické poruchy učení;

- Potíže se **samostatnou prací**, úzkostné rysy.

Charakteristika žáků ADD-H

- Rozumově jsou **pomalejší, zasněné, uzavřené** a nespolečenské.
- Jsou také více **zmatené** a jakoby **ztracené** v myšlenkách.
- Jejich **porucha je vývojově stálá**, tzn. nemění se věkem.

ADD+H

- **Vysoká míra aktivity:** - vypadá, že je neustále v pohybu;
- nenechá v klidu ruce ani nohy, vrtí se, padá ze židle;
- vyhledává blízké předměty, s nimiž si hraje nebo je vkládá do úst;
- prochází se po třídě, nedokáže setrvat na místě

ADD+H - 2

- **Impulzivita a malé sebeovládání:** často něco vyhrkne, mnohdy nepřípadně;
- nemůže se dočkat, až na něj přijde řada;
- často skáče do řeči ostatním nebo je ruší;
- často nadměrně mluví;
- věci nedokáže předem promyslet-jedná bez ohledu na následky
- neschopnost podřídít se autoritě a obecně uznávaným pravidlům;
- nezřídka se zapojuje do fyzicky nebezpečných činností, aniž by si předem uvážil možné následky, proto se často zraní.

ADD+H - 3

- Potíže s **přechodem k jiné činnosti**.

Sociální nevyzrálost, problémy ve vztazích s vrstevníky, nejistota.

.

Malá sebeúcta (často nepřírozeně se vyvíjející sebedůvěra a problémy se sebepřijetím) a značná frustrovanost.

ADD+H - 4

Problémy s chováním:

agresivní chování,
nepřiměřeně silná reakce i na drobné podněty,
lhaní, krádeže,
někdy dokonce i žhářství.

**Pravděpodobnost se zvyšuje s nižším věkem
diagnostikované poruchy.**

Poruchy se navzájem nepodmiňují.

**Porucha pozornosti je dispozicí ke vzniku
PCH.**

ADD – H

- Slabší paměť
 - Slabé percepčně-motorické tempo a rychlost
- ↓
- Rychlosti kognitivního zpracování

ADD + H

- Nadměrná aktivita
- Behaviorální disinhibice (neboli ztrátě zábran)
- Slabá pozornost k úkolům

Základ intervence

1. **Poznání problému** – spec. ped. diagnostika, monitorování

Výuka, rodina, vrstevníci – vzory, vztahy,
režim

Prostředí a jeho podmínky – třídy, školy

2. **Vytvoření strategie**

Výběr problému jednoduše odstranitelného

Smlouva se žákem, pohovor

Změny v prostředí

Změny v režimu

Změny ve výuce – zpětná vazba, tempo,
kontrola srozumitelnosti

Účinnost intervence posílí

- zaměřená na změnu věci, od které se žák snaží utéct, nebo které se chce vyhnout.
- 1) upravit požadavky tak, aby úkol byl pro žáka méně nepříjemný.
- 2) naučit přijatelnější způsob, jak se nepříjemné situaci vyhnout, například požádat o pomoc, domluvit se na krátkých přestávkách během čtení a/nebo cvičit výslovnost.
- 3) oslabit spojitost mezi problémovým chováním (vykřikování) a únikem / vyhnutím se úkolu - umožnit krátké přestávky při plnění úkolu.